RESPONSA DIVERSOR. IVRISCONSVL.

In materia Remiſsionis ſeu Reſtauri Gabellarum Ciuitatis Fulginei, in ſeq. pag. nominatorum.

PERVSIAE.

Apud Petrum Iacobum Petrutium.
Maiorum habita licentia 1595.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Matthei Maſsæ. 5
Bernardini Biſsæ. 9
Antonii Piagii. 16
Baldaſsaris Nuti. 20
Franciſci Turturelli. 30
Iacobi Menochii. 46

Subſcriptiones.

Angeli Spannochii.
Guidi Panciroli.
Angeli Mattheacii.

SANCTISSIMO D. N. CLEMENTI OCTAVO PONT. OPT. MAX.

COLLEGI (Beatiſsime Pater) multis cũ laboribus, & impendio multo maiore ſcripta, & reſponſa celeberrimorum Iuriſconſultorum, quæ ad S. tuam mittenda eſſe putaui, haud ego quidem quia ſperarem te poſſe iſtis lucubrationibus ullam temporis partem tribuere; ſed tantummodo vt his qui præſunt litibus iudicandis, & iam diu agitant meam cauſam de vectigalibus a me conductis, & cum ingenti iactura vltra quinquennium toleratis haſce meas rationes, & ſummorum virorum auctoritates qui mea iura penitus explicant, diligenter examinari mandes Ego verò cliens humillimus, & nunc propter

temporum iniuriam exauſtus vnum illud rogo ac quæſo S. tuam vt nulla Aerarij Apoſtolici ratione habita quod ius æquumq; poſtulat, ſummatim, & quam celerrime decernatur faxit Deus Opt. Max. vt quæ S. tua ſapienter cogitat de religione ornanda, & propaganda bene, fæliciterq; eueniant. S. tuæ.

Humillimus Vaſallus.

Valerianus Vrbanus.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio fieri debet conductori ſi vti frui re conducta non poteſt.*
2 *Gabellis conductis veniunt ſoliti redditus gabellarum.*
3 *Remiſsio vt fiat quod damnum exigatur & nu.4 & 8.*
5 *c.propter ſterilitatem de locat. intellectus.*
6 *quando fiat etiam pro annis ſequentibus nr dum preteritis.*
9 *Cameræ conſuetudo in facienda remiſſione mercedis.*

CLARVM eſt quod conductor de
1 bet † vti frui re conducta quod ſi non fiat debet fieri remiſſio l. ſi fundus l.ex conducto ff.loca.cum ſimil Soc. conſ.88. vol.1.ſub.nu. 2.vers.& in primis ſi dicamus, & nu.3.

In caſu autem noſtro iſti dd. ſubappaltatores non potuerunt in totum frui re coducta, cũ
2 enim fructus conductę gabellę † res conducta ſun t ſoliti redditus gabellarum, vt poſt alios tradit Rip. in tracta. de peſte in titu. de priuileg.contract.nu.63. vers. & credo quod verbum datium debeat exponi, & redditus iſtius gabellæ conſiſtunt in diuerſis exactionibus de quibus in facto quibus redditibus & exactionibus vti,& frui non potueruntob penuriam & mortalitatẽ propter quas cõſtat infinitos perijſſe adeo quod nõ adeſt ille tranſitus qui erat ordinarius exquo exigebatur gabella,& ob mortalitatẽ agri ſunt deſerti nec ſeminantur,& macella & moſendina non poſſunt reddere id quod ſolebãt,& ſimiliter nec pondera nec menſura & cum obierint tot & tot perſonę non poteſt exigi carolenus pro ſingulis perſonis in

ſolita-

ſolita quantitate vnde remiſſio fieri debet.

Et cum iſti dd. ſubappaltatores conduxerint dictas gabellas ſub ſpe ſolitorum qui ceſſant ob mortalitatem & penuriam vtique faciendam eſſe remiſſionem voluerunt in fortioribus terminis Ancar. conſ. 402. Aymo. conſ. 95. nu. 3. Caſtr. in l. cum in plures in prin. ſub nu. 2. ff. de loca.

Et ad hoc ut fiat remiſſio in caſu noſtro nõ eſt conſide
3 randum damnum intolerabile & vltra dimidiam † vt ad faciendam remiſſionem videtur requiri ſecundum vnã opinionem de qua per doct. in c. propter ſterelitatem de loca. & alios relatos a Menoch. de arbi. lib. 2. centur. 1. cas, 76. quam communiorem, & veriorem aſſerit nu. 2 vers. tertia opinio, & nu. 5.

Quia eſt aduertendum quod qui conducunt gabellam dicuntur conducere ſolitos prouentus gabellarum vt ſupra dictum fuit, vnde ſi non poſſunt vti frui iſtis prouentibus debet fieri remiſſio, non attendendo quod dã
4 num ſit intollerabile, & vltra dimidiam, † ſed ſit remiſſio pro rata ipſius rei, qua conductor frui non potuit dd. l. ſi fundus & l. ex conducto cum ſimil. Bart. in l. ſi vno § item cum quidam vers. 4. caſu ff. locat. & in termi
5 nis decidit caſum noſtrum † Petr. de Vbal. in tract. de duob. fratrib. par. xi. q. 37. vbi etiam reſpondet ad d. c. propter ſterilitatem, & ad alia quę ex aduerſo, dici poſ ſent quia loquuntur quando ſterilitas & damnum venirent in fructibus ſecus autem ſi ſterilitas, & damnum venirent in re, ex qua fructus percipiebantur, pro vt ipſe Petr. dat. exemplum in oliuetis, & vineis ex quibus fructus percipiebantur quę propter nimium frigus pe

rierant

rierant, & prout etiam eſt in caſu noſtro in quo damnum & ſterilitas non venit in fructibus, ſed in re ex quo prouentus percipiebantur, videlicet in hominibus qui perierunt.

Et cum iſta mortalitas & ſterilitas, non ſolum ſit pro annis præteritis, ſed etiam afferat damnum annis ſequẽtibus debet fieri remiſſio non ſolum pro annis præteri-
6 tis ſed etiam pro annis ſequentibus vt poſt Bar. & alios dicit Soc. d. conſ. 88. vol. 1. col. fin. vers. circa tertiam, & vltimam queſtionem.

Nec dicatur, quod ſi ſunt mortui homines, ſunt etiam nati, quia vltra quod multo plurimi ſunt mortui reſpõſio patet ex ſe ad ſenſum, cum infantes qui ſunt nati non poſſunt in tribus annis pertranſire, nec comedant nec ſoluant carlenum, nec alia faciant ex quibus doanerij poſſint percipere ſolitos prouentus.

Vlterius, & quatenus etiam in iſta remiſſione eſſet attendendum damnum intolerabile, & vltra dimidium ꝑ vt tamen in caſu propoſito ex predictis patet non eſſe attendendum & tunc dico quod in caſu noſtro damnũ eſt intolerabile & vltra dimidiam, vt patet, ex ijs quę dicuutur in facto

Dico etiam quod in remiſſione cõcedẽda damnum intolerabile, & vltra dimidiam eſt attendendum, ſecundũ quod Camera ſolita eſt, † quia in his attenda eſt conſuetudo glo. & doct. in l. licet C. locat & eſt regulare in omnibus l. ſemper in ſtipulationibus de reg. iur.

Sed camera ſolita eſt concedere remiſſionem & reſtau-um pro longe minori damno, quàm ſit in caſu de quo -itur pro ſuo arbitrio ex equitate attendens quod con

ductores ſi non lucrantur non patiantur damnum notabile. Et quod ita camera ſolita ſit mihi preſupponitur facile conſtare ex libris ipſius Cameræ.

8 Vltimo dico quod in facienda huiuiſmodi remiſſione plnrimum eſt repoſitum in arbitrio iudicis † plures refert Menoch.d.cas 76.& attentis calamitatibns & mortalitatibus,& notalibus damnis que paſſi ſunt iſti Domini ſub appaltatores quilibet, bonas iudex iudicare debebit eſſe faciendam iſtam remiſſionem.

Mattheus Maſsa Aduo.

SVMMA.

SVMMARIVM.

1. Locatio & non venditio dicitur quando diſtributio facta eſt per ſingulos annos etiam ſi inſtrnmento enuncietur venditio.
2. Remiſſio non fit in contractu emptionis, & venditionis.
3. Contractus potius ſubſtantia, quam nomen attenditur.
4. Remiſſio fit in locatione propter ſterilitatem, & caſum fortuitum.
5. Remiſſio peti poteſt ſtantibus cauſis ſterilitatis ibi nominatis.
6. Remiſſio vt fiat quod damnum requiratur, & nu.7.8.10.11.& 12.
9. Remiſſionem quod conductor principalis non mereatur, ſubconductor autẽ quod à dicto conductore conſequi debeat remiſsionem fieri poteſt

LICET in Inſtrumento dicatur
quod vendidit pro precio, ta
men quia diſtributio eſt facta
per ſingulos annos, dicitur lo
1 catio, † & non venditio Bart.
in l. cotem §. qui maximos ff.
locat. & in q.4.incipien.Publi
canus, & ideo fit remiſſio, quę
2 non fieret † ſi eſſet empitio vt
ibi,Paul.de Caſt.in l.2.§.1.ff. locat. Alex.in l. ſi quis an
te nu.9. & ibi Ias. nu.16. ff.de acquir. poſſes. Anchara.
3 conſ.404.& 406.quia potius ſubſtãtia cõtractus † quã
nomẽ attenditur l.Inſulã ff.preſcri.ver.l.in lege ff.locat.
Bal. in l.ſi vno vers.iuxta hoc quæro C.cõmoda Alex.
in d.§. qui maximos in 4.q. Bart. in l.locare ff. locat.
4 Hoc ſtante quod ſit locatio, & ſic propter ſterilitatẽ †
& caſum fortuitum fiat remiſsio vt ſupradicti doctores
dicunt & eſt tex.in l.licet.C.locat.l,ſi merces §. uis ma-
ior ff. eod.titu.c.propter ſterilitattem extra locat. Co-

uar. practi. quęſt. cap 30. cum hic propter notoriam penuriam conſtet infinitos perijſſe, adeò quod non adeſt ille tranſitus, qui erat ordinarius, ex quo exigebatur gabella; & ob mortalitatem agri ſunt deſerti, nec ſeminantur, & Macelli, & Molendina non poſſunt red dere id quod ſolebant, & ſimiliter, nec pondera nec menſuræ, & cum obierint tot & tantę perſonę non poteſt exigi carolenus pro ſingulis porſonis in ſolita quan titate quæ fuerunt cauſa ſterilitatis, & ideo poteſt peti
5 †remiſſio Bar. in l. ſi plures ff. locati Riminal. Seni. conſ. 206. Menoc. conſ. 34. Burſat. conſ. 81. nu. 7.
6 Sed difficultas ſtat quod damnum requiratur † vt fiat remiſſio, & certe licet in hoc ſint plures opiniones, quas nouiſſime recenſet Menoch. de arbitra. lib. 2. centu 1. caſu 79. tamen certum eſt quod illa opinio quod requi-
7 ratur quod nihil fuerit perceptum † vt videtur voluiſſe Bar. in d. l. ſi merces §. vis maior nu. 4. ff. locati reproba tur, quia hoc modo ſemper fieret remiſsio in totum, & tamen fit etiam pro rata ſterilitatis d. c. propter ſterilita tem vbi Abb. nu. 13. id notat reprobando Bar. Menoc. vbi ſupra & conſ. 76. vers. quarta opinio, & ideo idem Bart. in l. licet C. locati dixit ſufficere leſionem vltra dimidiam.

Et certum eſt quod quando deductis omnibus expen ſis Conductor non percipit tantum quod aſcendat ad
8 medietatem affictus † ſemper fit remiſſio Abb. in d. c. propter ſterilitatem nu. 12. Menoc. vbi ſupra Bar. in d. l. licet C. locati Boſsi. de remiſſio merce. conducto. facien. nu. 2. Areti. conſ. 52. nu. 2. Ripa. de peſte. cap. 2. nu. 25. Bellon. conſ. 45. nu. 21. Rolan. cōſ. 86. lib. 3. Couaru. practi.

practi.queſt.cap.30.quod cum hic fuerit debet fieri remiſſio.

Nec facit quod fuerit conuentum quod non teneretur locans facere defalcum niſi pro vt R. Cam. faceret ſibi, quia cum iſtud ſit membrum particulare affictus generalis, quem locans habet a Camera, poteſt eſſe quod ſibi non debeatur reſtaurum, & tamen debeatur iſti, quia poteſt ſtare quod computato toto affictu non adſit lęſio vltra dictam dimidiam, & ſic quod ſibi non
9 debeatur remiſsio † ipſe autem teneatur remiſsionem facere Boſſi.de remiſsio merce. nu. 21. cum ſeq. & ita tenent omnes, & ideo pactum debet intelligi, quando damnum erit pro toto affictu vniforme.

Sed dico quod cum ipſe promiſerit facere defalcum, quod faciet ſibi R.Camera Apoſtolica, cum qua habet capitulum vt certis caſibus faciat defalcum, non requi-
10 ritur tanta ſterilitas, & vſque ad medietatem † ſed ſufficit damnum non ſit modicum Ruin. conſ. 81. lib. 1. Angel. conſ. 312. col. fin. Salicet. in l. licet in fin. C. locat Boſſi. vbi ſupra col. fin. Bero. conſ. 142. nu. 9. & 24. lib. 1. Socin. Iun. conſ. 78 in fin. lib. 2. & ideo iſto caſu eſſet tenenda opinio Abb. in d.c. propter ſterilitatem n. 1. quod ſufficiat lęſio † in tertia parte Ruin. conſ. 81. n. 3.
11 lib. 1. Neuizan. conſ. 90. nu. 8. vers. quarta opinio ſum. Ang. in vers. locatio nu. 16. cir. med. vbi quod hæc opinio verior eſt in conſcientia & dicit Ariuſ. Pinell. in l. 2. par. 1. cap, 3. nu. 25. C. de reſcin. vendit quod poteſt Conductor comparere, & offerre totum recollectum deductis expenſis.

12 Vel ſaltim non poteſt negari totum eſſe remiſſum † ar-

bitrio Iudicis an adſit leſio,vt debeat fieri remiſſio Neuizan.conſ.90.nu.15.Barba,conſ.21.col.pēn.lib.2.late Menoc,vbi ſupra cir.fin. de communi Cotta.in ver. Condnctor Rolan.conſ.86.in fin.lib.3.Burſat.conſ.11. in fin.lib.1.qui alios allegant, quilibet autem bonus Iudex conſideratis calamitatibus iſtorum annorum,quę fuerunt inſolitæ, & vix in centum annis venerunt debet arbitrari remiſsionem faciendam eſſe.

LICET onus defendendi huiuſmodi cauſam incumbat Mag. Vbal. Theſ. Peruſię, non autem Cameræ tū quia ipſe dedit has Gabellas parti aduerſæ tum etiam quia dato quod in hoc membro Theſ. debita eſſet aliqua remiſſio,tamen per hoc non poteſt Vbaldinus à Camera remiſſionem aliquam petere, cum ex alijs pluribus membris Theſ. eiuſdem lucrum capiat, & poſſunt ſimul ſtare, quod ipſe Vbaldinus teneatur facere remiſſionem aliquam ipſis Gabellarijs, & tamen Camera non teneatur facere remiſſionem ipſi Vbaldino propter exuberātiam introituū aliorū membrorū d.Theſ. vt per Boſſ.de remiſſ.mereed.conduct.nu.20.21.& 22. Nihilominus ꝓ maiori cautela Camerę dicimus in caſu iſto nullo modo locū eſſe alicui remiſsioni ex pluribus.

Primo quia contractus cantat quod Vbaldinus vendi

dit

dit & tit.& cauſa venditionis dedit aduerſarijs omnes, & ſingulas Gabellas Ciuitatis Fulgin. ac fructus.redditus, & prouentus eorundem periculo,riſico,& fortune ipſorum emptorum, & in d. contractu ſemper Vbaldinus nominatur venditor, & aduerſarij emptores, abſq; eo quod nunquam fiat verbum, vel mentio aliqua de locatione, vt patet ex illius lectura. Vnde cum ſimus in contractu venditionis, non autem location is, ceſſat remiſſio, cum in contractu omnia commoda, & incommoda rei venditæ ſpectent ad emptorem .l. nec non ff. de peric.& com.rei vend.l.1.C. eo.Quod eo magis procedit cum emptores aduerſarij in d.contractu ſuſceperint in ſe omne periculum, riſicum, & fortunam quo caſu omnino ceſſat remiſsio cum pacta ſint ſeruan. l.1.& l.iuriſgen.§.Pretor, ait ff.de pact.

Secundo quia ſiue dicamus eſſe venditum ipſum corpus Gabellarum, ſeu ius illas exigendi ſiue illarum commoditas ad huc ceſſat remiſſio-

Nam quando venditur aliquod ius ſufficit venditori preſtare quod illud ius ſit, nec amplius curandum eſt, quod ex illo iure percipiatur, ſicut dicimus in eo qui emit nomen debitoris vel hereditarium, quia ſufficit ꝙ illud nomẽ debitoris,vel hereditatis ſit in rerum natura, licet ex eis nihil acquiratur l. ſi nomen l. cum hereditatum ff.de heredi.vel act.vendit.Bar.in q.ſua 4.incip. Publicanus nu. 2. Bal.l.ſi ex lege.C.de vſur.

Similiter quando venditur ipſa perceptio vel commoditas ipſarum gabellarum videtur vendi alea, ſpes, & futurus euentus.Bar.d.q.4.nu.4.& 14,& in l.cotem ferro.§.qui maximos nu.4.ff.de public. & vectig. Boſſ. in

tit.

tit de remiſſ.merc.publican.nu 9.

Vendita autem alea, ſeu ſpe, ſola ſpe contentus eſſe de bet emptor, & ceſſat remiſſio, quia ſpes ſuccedit loco rei, & nō perit vnquam aut diminuitur etiam quod om nes fructus intereant,& propterea imputet ſibi emptor ſi ſola ſpe fuit cōtētus Rip.de priuil.cōtr.cauſ.peſt n.53 vidēdus l.nec ēptio in fin.ff.de cōtrah.empt.ibi ſi iactū retis ff.de Act.empt Bar.d.q.4.nu.14.Boſſ.d,tract.nu,6.

Tertio quia in contractu exceperunt tantum duos caſus ſcilicet caſum belli, & peſtis, & voluerunt cætera eſ ſe riſico,periculo, & fortunæ eorum extra hos duos ca ſus, omnia dicuntur remanere periculo ipſorum aduer ſariorum,& ceſſat remiſſio,ſiue verſemur in venditione ſiue in locatione, cum exceptio firmet regulam in contrarium l.Tribunus §.fin. de teſta.milit.Dec.l.1. nu. 27. .ff.de reg.iur.Alex.conſ.3.nu.3.lib.1.

Quarto quia extra hos duos caſus peſtis, & belli expreſſos ſuſceperunt in ſe omne periculum riſicum,& fortunam cum iuramento,ergo omnes caſus, etiam for tuitos ſuſcepiſſe dicūtur ac ſi omnes dicti caſus fuiſſent ſpecialiter expreſsi, tum quia ſub his verbis periculi, riſici, & fortunæ omnes caſus fortuiti dicuntur comprehenſi Rip.d. tract, de priuil.contr.cauſ.peſt. nu. 72.73. 76. & nu.86.Alex.d.conſ.Tū quia iuramentum habet vim expreſsi.c. ex reſcripto extra de iureiuran.Bal. l.1. 2.q.C.commod .Alex.d.conſ.3.nu.3.

Tum denique quia excipiendo duos hos caſus fortui tos belli, & peſtis, & in reliquis ſuſcipiendo in ſe omne periculum,riſicum,& fortunam dicitur ſuſcepiſſe caſus ſimiles expreſsis ad not.per Rip.vbi ſupra nu.77.

Quinto

Quinto cum iſta venditio ſit facta ad nouem annos, licet in his annis amiſerint emptores, tamen adhuc nõ poteſt peti remiſſio, ſed expectari debet finis locationis cum hęc prętẽſa ſterilitas poſsit ex vbertate ſequentiũ annorum recompenſari. Doct. omnes in l. coté ferro. §. qui maximos ff. de public. & vecti. & in l. licet. C. loca. & in c. ꝑpter ſterilitaté extra de loca. Boſſ. ubi ſupra n. 23

Poſtremo non debetur remiſsio quia nõ ſunt paſsi aduerſarij damnum in dimidia ſummę ſolitæ percipi, vt patet ex diſcurſu Teſtium, & tamen lęſio debet eſſe vltra dimidiam, vt fiat remiſſio vt eſt communis opin. de qua per Boſſ. in tit. de remiſſ. merced. conduct. nu. 3. & 4. vbi dicit quod iſta eſt comunior opin.

SVMMARIVM.

1. *Veritas non autem verba in contractibus attenditur.*
2. *Remiſſio mercedis quod fiat in certis caſibus in inſtrumento expreſſis, repugnat naturæ contractus emptionis, & venditionis.*
3. *Locationis non venditionis contractus iudicari debet, quando apparet diſtributum præcium non ſolum in plures annos verum etiam in menſes & ſi in verborum cortice cantet in venditione.*
4. *Caſus inſoliti, & inſolitiſſimi non comprehenduntur in ſuſceptione riſici, periculi, & fortunæ, vt ceſſet remiſſio.*
5. *Caſus excedentes memoriam centum annorum non dicuntur venire in pacto riſici, periculi, & fortunæ.*
6. *Gabellarij quando dicantur emiſſe corpus Gabellarum, & ſpem.*
7. *Caſus Belli, & Peſtis excepti trahunt caſus ſimiles.*
8. *Caſus Guerræ, & Peſtis fortius trahitur ad caſum famis.*
9. *Iuramentum diſpoſitionem in nihilo alterat.*
10. *Locationes tot ſunt, quot diſtributiones ſolutionum fiunt, vnde remiſſio fieri debet pro ſingulis ſolutionibus ſtante leſione.*

RESPON-

RESPONDENDO breuiter ad obiecta Illuſt. D. Cōmiſſa rij Cameræ mota contra Gabellarios Fulginei licet ex abundanti vt fatetur.

Non obſtat primum ſcilicet quod inſtrumentum cantet in venditione ceſſetq; remiſſio, Quoniam cum in rei veritate, & quoad ſubſtantiam inſtrumentum iſtud ſit lo-
1. catio vt infra dicetur attendenda eſt veritas † non autem verba vt poſt multos concludit ſæpius exad. citatus Boſſ.in praxi in tit.de remiſſ.merced. publican. nu. 2. cum ſequen.

Et quod verbum vendidit pronunciatum in d. inſtrumento non ſit attendendum ſed natura contractus, & veritas deducitur.

Primo quia fuit actum, vt in certis caſibus in d.inſtru-
2 mento expreſſis fieret † remiſſio mercedis, quod repugnat naturę contractus emptionis & venditionis. Alex. conſ. 28.col.fin.vers.attento preſertim lib. 1. vbi quod verè eſt locatio.

Secundo Quia hic apparet diſtributum precium non ſolum in plures annos, verum etiam in ſingulos quatuor menſes, vnde iudicari debet contractus locationis
2 † non venditionis, licet in verborum cortice cantet in venditionę Bar.in q.Publicanus nu. 10.Rip.de priuileg. cōtract.caus.peſt.ſub nu. 63.vers.ſed quando venditio Boſſ.vbi ſupra nu.5.per tot.

Minus obſtare videtur cōtra dictos gabellarios quod ipſi

ipſi ſuſceperint in ſe omne periculum, riſicum, & fortunam, nec intret remiſſio.

Reſpondetur nanq; ꝙ cum caſus de quibus in proceſ
4 ſu ſint valde inſoliti † immo inſolitiſsimi non comprehenduntur in hoc pacto ſecundum communem opin. de qua per Rip. in loco prçcitat. nu. 97. & 99. & caſus iſti ſæpius in informationibus dictorum Gabellariorum ennarati non ſolum excedunt memoriam centum an-
5 norum, & ſic in d. pacto non præſumitur de ijs † cogitatum. vt per Rip. vbi ſup. nu. 102. verum etiam præter cogitationem cuiuslibet prudentiſsimi viri fuerunt & vix imaginari potuerunt vnde ſupradictum pactum huc trahi probabiliter non potuit.

Secundo principaliter non obſtat venditũ videri corpus Gabellarum ſeu illarum comoditatem, & propterea ceſſare vtroq; caſu remiſſionem.

Quia etiam in caſu venditionis fructuum, & prouentuum vt hic, locus eſt remiſſioni nec dicitur venditũ corpus pedagij quod dicitur ſufficere, quod extet. nec cõmoditas, nec alea, aut futurus euentus, vt per Boſſ. ubi ſupra nu. 6. & 9. vbi latiſſime declarat hos caſus. Vnde dicti Gabellarij † non fuerunt nec ſunt contenti ſola ſpe, vt dicitur, quibus nõ obſtat. Rip. alleg. quia, & ipſe ꝓ Gabellarijs tenet nu. 62. non eſſe venditam aleam & ſpem, & ita omnes tenent, vnde non proſequor.

Tertio non afficit in d. inſtrumento eſſe exceptos tantum duos caſus ſcilicet belli, & peſtis, Vnde cæteros caſus cedere damno dd. Gabellariorum.

Nã in his puris terminis cõtrariũ expreſſe poſt multa, que allegat, firmat. Boſſ. vbi ſupra & nu. ſeq. vbi tenet ve

C nire

7 nire etiam caſus ſimiles † idemq;iudican.eſſe de caſu fa mis quod expreſſe in inſtrumento dicitur de guerra, &
8 peſte † tenuit Dec.conſ.555.nu.12.vbi comprobat vlte rius maiorem eſſe caſum famis, quã guerræ,aut peſtis.

Quarto nec obſtat quod ſub dictis verbis riſici,pericu li, & fortunæ ſuſceptorum cũ iuramento dicantur veni re oẽs caſus fortuiti,ac ſi illi ſpecialiter fuiſſẽt expreſſi.

Supra enim reſponſum eſt etiam ex intentione Rip.in hoc alleg.vt non aptetur caſibus de quibus agitur etiam
9 ſtante iuramento † quod in nihilo alteratdiſpoſitionẽ vt trahatur ad caſum incogitatum.Alex.conſ.28.nu.12. l.1.& per Rip.d.tract.!nu. 82. & ita reſidet poſt mul- tos relatos.

Nec intrat.Rip.alleg.vbi ſupra nu.77.quod ſcilicet di- catur ſuſcepiſſe caſus ſimiles bello, & peſti ſub illis ver- bis periculi &c.

Quoniam Rip. loquitur in eadem met perſona,quæ ſu ſcipit vnum caſum fortuitũ in ſpecie, & poſtmodum in genere ſub nomine periculi tnnc.n.venire caſus ſimiles

At in caſu de quo agitur ſecus eſt,quia locator ſuſce- pit illos caſus ſcilicet peſtis, & belli, conductores vero ſuſceperunt riſicum, periculum, & fortunam, & ſic nul lum caſum ſpecialem,vnde nõ mirum ſi idẽ Rip. aduer ſatur, quia non ponit caſum de quo ſupra, ad propoſi- tum dictum eſt ſupra in reſponſione ad.tertium funda- mentum formatum per Boſſ.& Dec.

Quintum quod iſta locatio ſit facta ad ſex annos, & quod debeat expectari finis dictorum ſex annorum, qui poſsint vbertatem annis ſterilibus reſtituere, & ſic fieri recompenſatio.

Summouitur

10 Summouetur. Quia cum ſint tot locationes,quot ſinguli quatuor menſes, vt per Boſſ.vbi ſupra nu.29. non quatuor menſes, ſeu annus ipſe dicitur noua conductio vnde facit dictu n Bal. in l.licet ver. decimo quero n. 17. C.locat.vel ſaltim negari non poteſt,quin fiat aliqua remiſſio licet non determinate vt per Boſſ. d.nu 29.comaxime,quia mortalitas influit ad ſequentes annos ·t in facto apparet vnde fruſtra expectatur &c.

Poſtremum quod ſcilicet deſit læſio in dimidia.

Tollitur, nam alias dictum eſt Camerā aliter ſeruaſſe. ·t nonlexegerit dictam dimidiam leſionem, & ſi modo velit aliter,adhuc in preſenti apparet inſpectis introitibus dctumGabellarum diſtinctis per dictos quatuor, mēſes adeſſe dictā lęſionē in dimidiā vnde pro ſingulis dictis quatuor menſibus debetur remiſſio cum ad huiuſmodi effectumdicantur plures locatio nes Boſſ. in d. Praxi.in tit. de remiſſ.merce.conduct.ſub n.23.vers.tamen tenendo plures eſſe. Ex quibus &c.

Antonius Piaggius I. C.

Veriſsima mihi uidetur ſententia clarisſimi Aduocati in p̃cedēti cōſultatione,quod debeat fieri remisſio, nō ſolū ex deductis per eū quæ ualdè urgent ſed etiā ex latisſime cumulatis ꝑ Aluar.Valasc.in trac.de Iur.emphi. q.27.ꝑ totā,ex quib.etiā magna ex parte bellisſimè sū mouētur oīa fūdamēta ex aduerso ꝓpoſita. Quāobrē de ſimplici subscriptione requiſitus,libēter subscripſi.

Angelus Spānocchius I.V.D.& Patritius Senen: ac Bonon.Profeſſor Iur.Ciu.Primarius.

SVMMARIVM.

1 *Periculum rei venditæ, ſpectat ad emptorem, quando eſt perfecta venditio.*
2 *Contractus dicitur prout eum verborum proprietas declarat.*
3 *Contractus emptionis appellatur quando ſit in eo mentio pretij.*
4 *Statutum, quod Gabella ſoluatur de pretio in contractu deducto, intelligitur, de Contractu venditionis tantum,*
5 *Emptio appellatur locatio, quando pretium eſt conſtitutum annuum, vel menſtruum.*
6 *Idem quando fructus ſunt conceſſi pro certo tempore ſingulis annis pro uno pretio, ſemel preſtando vel pro omnibus annis.*
7 *Siue in ſingulos annos, ſiue in ſingulos menſes pretium diſtribuatur.*
8 *Limita prædicta, quando ſolutio pretij diuiſa, & diſtributa per tempora eſt vniformis in tempore tunc dicitur locatio, & regulatur eiſdem regulis.*
9 *Natura Contractus magis attenditur, quam ſonus verborum.*
10 *Verbum emo, quandoque exponitur Conduco, & Pretium, quandoque merces.*
11 *Remiſſio mercedis non ſit in Contractu locationis, quando conductor conduxit ſpem fructuum percipiendorum quia tunc dicitur conduxiſſe caſum, & aduerſam fortunam.*
12 *Idem, quando ſunt venditi redditus gabbellarum, non ſit remiſſio mercedis quia & tunc dicitur vendita, ſpes, ſeu alea.*
13 *Limitantur predicta non procedere, quando pretium eſt conſtitutum in ſingulos annos.*
14 *Conductor gabellæ tenetur de caſu fortuito, quando in ſe ſuſcepit, periculum, riſicum, & fortunam.*
15 *Et ſoluere debet penſionem*
16 *Limita, non procedere, quando interuenit iuramentum*
17 *Limita, & reſtringe ad illud periculum tantum quod ſciuit vel ſcire debuit illud ſuſcipiens.*
18 *Limita, tertio quando interuenit ſterilitas.*
19 *Conductor, qui tenetur de caſu fortuito non tenetur de inſolito.*
20 *Amplia etiam ſi cum iuramento ſuſcepit in ſe caſum fortuitum.*

21 *Remiſsio mercedis eſt facienda ei qui ſuſcepit in ſe caſum fortuitum, quando occurit peſtis inſolita.*
22 *Conductor molendini qui omnem caſum ſuſcepit in ſe, non tenetur ad penſionem, ſi flumen mutauit alueum.*
23 *Emens frumentum ad credentiam, quod valebit de menſe Maii, non tenetur a deſtimam immoderatam.*
24 *Conductor Datiorum ſuo periculo, non tenetur de caſu fortuito propter peſtem.*
25 *Etiam ſi dixit omne periculum.*
26 *Etiam ſi dixit omni exceptione remota, non dicitur ſuſcepiſſe periculum peſtis.*
27 *Etiam ſi addiderit ſuo periculo, & riſico.*
28 *Et vlterius etiam addiderit, cum ſuis raſchis & ſpinellis.*
29 *Remiſſio mercedis uon fit conductori vectigalium Niſi damnum ſit ſaltem in tertia parte.*
30 *Fallit quando adeſt pactum. vt fiat remiſſio in caſu belli, & peſtis, tũc fit remiſſio etiam ſi damnum non ſit magnum.*
31 *Conductori fit remiſſio ex omni damno.*
32 *Suſcipiens in ſe aliquos caſus fortuitos intelligitur etiam ſuſcepiſſe alios ſimiles.*
33 *Et multo magis maiores.*
34 *Caſus maior dicitur qui rarius euenit,*
35 *Emphyteuta renuncians caſibus fortuitis, tenetur vltra expreſſos.*
36 *Gozad. conſ. 74. reprobatur.*
37 *Nullum verbum in contractu debet ſtare ſine effectu operandi.*
38 *Reuerenda Camera Apoſtolica debet ſeruare indemnes publicanos, qui ſecum contrahunt etiam ſi damnum ſit leuius.*
39 *Remiſſio mercedis, non fit quando eſt renuuciatum omni legum auxilio.*
40 *Nec quando eſt renunciatum caſibus fortuitis.*
41 *Limita, quando conductor promiſit ſoluere penſionem, & remiſſionem aliquam non petere, & renunciauit omni legum auxilio, ſeu omni exceptioni Secus ſi ſimpliciter renunciauit.*
42 *Renunciatio generalis non extenditur ad caſus inſolitos.*
43 *Etiam quod ſit renunciatum caſibus fortuitis.*
44 *Nõ valet cõuẽtio quod cõductor ſuſcipiat in ſe caſus fortuitos inſolito*

Contraria

ctus,Curt.conſ.53.col.1·Barb.conſ.11.26.37.62.lib. 2. ergo quando apparet lectura contractus, quod ſit emptio, erit emptio.

4 Idem quando eſt facta mentio Prætij, quia vbi fit mẽtio prætij, in dubio, dicitur emptio,glo.l.cui dotem.C. de iur.dot.& ibi notat Bal. Inferens ad ſtatutum diſponens, quod de prætio cuiusq;rei deductæ in contractu ſoluatur gabella, tale ſtatutum intelligendum eſt, de contractu emptionis tantum,ſecundum eum, & illam glo.dixit ſingul.Ias l.1.col.5. C. de de iur. empt. Rip. tract.de peſt.tit.de Contract. poſt nu.47.in contractu iſto fit mentio pretij ergo.

5 Reſpondeo quod iſtud dictum limitatur, non procedere, quando præcium, eſt conſtitutum annum,uel mẽſtruum, tunc talis emptio pedagij dicitur locatio, ſecũdum communem, de qua Soc.cons.156.in princ.lib.2. Ripa. ſupra nu.61.

Idem quando ſunt conceſſi fructus datij, pro certo tẽpore, ſingulis annis, ſiue pro uno precio ſemel preſtando, pro omnibus annis, ſiue pro uno anno Caſtren. l.cotem ferro.§.qui maximos,ff.de publ.& vectig.l.2.§. adeo ff.locat. Rip.ibidem nu.55.

6 Et procedit hęc limitatio, non ſolum quando præciũ in ſigulos annos diſtribuitur, ſed etiam in ſingulos mẽſes, uel in duos quosq; menses, & ſic de ſimilibus Bar. d.§.qui maximos.

7 Intelligendo, Quando hęc ſolutio diuisa, & diſtributa per tempora eſt uniformis in tempore alias non Boſſ.de remiſſ.merced.publ.nu.5.

8 Et ſupradicta declaratio,procedit,vt ſit locatio.etiam

ſi ſit

eſt conſtitutum † in ſingulos annos, vt ſupra, Rip. nu.61.

14 Tertio obicitur Conductor gabelle, tenetur † de caſu fortuito, quando. voluit teneri, ſuo periculo, riſico, & fortuna Maris, Dei, & gentium, glo. communi ter recepta l. ſed & ſi §. quęſitum, vb Ias. nu 30. ff. ſi quis. caut. l. 1. §. ſæpe ff. depoſit. Rip. d. tract. de peſt. tit. de contrac.

15 nu.70. Et tenetur ad penſionem † tempore caſus fortuiti, quia videtur ſuſcepiſſe in ſe fortunam aduerſam, Rip. ibi nu.96. per tex. l. reddetur ibi, qui fortunę uim ferre, profitetur. C. de profeſſ. & medic. lib. x. Et id multo magis quando ſe ſuſcepit, in iuramento, quia iuramentum habet vim expreſſi Bal. l. 1. C. commod.

Hic, ita videntur conductores dictam gabellam ſuo periculo ſuſcepiſſe, ergo, & ſi caſus iſte fortuitus. & inſolitus ſit, tenetur nihilominus ad penſionem.

Reſpondetur quinque modis primo quod in contrarium eſt communis opinio, quod ſcilicet tale iuramentũ

16 non † extendatur ad caſus fortuitos ſecundũ doctores communiter. l. ſed & ſi quis ff. ſi cert. pet. quia iuramentum non ampliat diſpoſitionem vltra conſenſum, l. fin. C. de non num. pecu. & ita tenet Rip. d. loco nu.84. & l. ſi inquam nu. 10. C. de reuoc. donat. ſtru. de mercat. part.4. nu.7. Soarex. nub. periculum.

Secundo quatenus contraria opinio ſit verior, quod negatur reſpondetur quod procedit, & reſtringitur ad

17 cũ tantũ † periculum, quod ſciuit, vel ſcire debuit, illud piens, Ias. conſ. 107. nu. 1. lib. 1 Sed id de quo agitur non eſt tale vt dicetur infra. ergo.

Tertio, & magis in ſpecie reſpondetur, quod ſuſcipiẽs

18 in ſe omne periculum,† nō tenetur ſoluere penſionem, quando interuenit ſterilitas, Bero.conſ.142. nu. 7. 18. lib.1.Soc.conſ.20.n.3.lib.3.Crau.conſ.294.nū.9.Porc. §.item.inſtit.quib.mod.re contrah.oblig.

Quinto poſito non tamen conceſſo quod ex oppoſitis & alijs quę excogitari poſſint, periculum caſus aduerſi ſpectaret ad conductores, vel emptores Reſpondetur, Quod concluſio generalis quæ facit teneri conducto-
19 rem de caſu fortuito, & caſus illi, in quibus periculum caſus aduerſi, ſpectat ad conductorem vel emptorem, Reſtinguntur & limitantur, non procedere, quando caſus eſt inſolitus, quia tunc conductor: qui ſuſcepit in ſe caſum,& aduerſam fortunam, nón tenetur de tali caſu inſolito, Bal. & communiter ſcribentes d. §.quæſitū, Ang.conſ.178.Alex.cōſ.28.dubi.2.lib. 1. vbi cōſuluit
20 conductorem non teneri † de caſu ſiccitatis inſolitæ,& ibi ampliat, etiā ſi interuenerit iuramentū quia non operatur vltra conſenſum vt ſupra dixi.Idem tenet Alexan. conſ.108.col.pen.lib.3.vbi concludit Datiarijs, remiſ-
21 ſionem eſſe faciendam † ſi occurrit peſtis inſolita, & extraordinaria, etiam quod in ſe ſuſceperint, caſum fortuitum, Idem tenet Soc.cons.123.lib.4.Fel. c. ſedes de rescript. inferens ad ſtatutum Padu. disponens, quod villa teneat ad emendationem damni dati, ex incendio ſi fulgur de cœlo cadat per quem ignis insolitus exoriatur, dixit uillam non teneri, & fulg.cons. 183. dub. vlt.Conſuluit conductorum molendini: qui omnem ca-
22 ſum suscepit, non teneri ſi flumen † mutauerit alueum, quia de tali caſu, non videtur cogitatum Idem voluit Imo.l.prætia rerum ad fin.ff.ad.leg.falc.vbi tenet,quód

emens

emens frumentum ad credentiam, pręcio, quo valuerit, † de menſe Maij, nō tenetur ad ſummam immoderatam, ſi euenerit careſtia inſolita, Rip. ſup. nu. 97. dicit notādum, quia practicabile, & quotidianum, late Becc. conſ. 82. per tot omnino videndus qui ſatis in terminis loquitur,
23

Quinto, reſpondeo, licet appellatione periculi, de ſignificatione vocabuli, poſſint includi caſus fortuiti, tamen dico, conductorem datiorum, qui conduxit datia
24 ſuo periculo, non teneri † de caſu fortuito propter peſtem obuenientem, vel alia de cauſa tex. eſt. l. 1. §. ſępe ff. depoſit. l. lites. §. 1. ff. de nego. geſt. cum ſimilibus. Ampliatur iſta reſponſio, vel ſolutio, etiam ſi conductor ſu
25 ſceperit omne periculum † ad huc nō cēſetur ſuscepiſſe periculū, caſus fortuiti l. nec ſimiliter ff. de magiſtr. conuen. iunct. l. 2. §. ſi eo tempore. ff. de adminiſtrat. rer. ad Ciuit. pertin. quia non eſt credēdum, quod aliquis voluerit ſubire periculum caſus fortuiti, niſi liquido conſtet, ideo quia periculum, eſt nomen generis, aptum cōprehendere, tam periculum obueniens culpa, quam caſu non creditur, quod ſuſcipiens in genere, omne periculum, voluerit, ſe obligare ad caſum fortuitum, & iſta eſt proprie ratio. d. § quæſitum, vbi promittens ſiſtere omni exceptione remota, non intelligitur renunciaſſe exceptioni competenti propter caſum fortuitum
26 ſit ergo concluſio quod ſuſcipiens in ſe † omne periculum, uel promittens ſoluere penſionem omni exceptione remota non intelligitur ſuſcepiſſe in ſe periculum peſtis, nec alterius caſus fortuiti. Idem ſi conduxit datia ſuo riſico, & periculo, Soc. conſ. 124. lib. 4. quia illud

27 verbum riſigum, eſt etiam generale ſicut verbum periculum Bar.l.is qui ff.de acq.hered. Idem quoque ſi cõ
28 duxit datia cum ſuis Raschis; † & Spinellis quia casus fortuitus,nõ dicitur raſcha,nec ſpinella Alex.cons.108 col.pen.li.3,Rip.d.tract.de peſt.tit.de cõtract.n.73.ſeq.

Quarta eſt oppoſitio in locatione vectigalium, dam-
29 num debet eſſe intolerabile,†ſicut in alijs locationibus, vt fiat remiſſio, & ſaltim in tertia parte, quando preci um eſt conſtitutum in ſingulos menses Rip. d. tit. de Contract. nu.65.

Hic nõ ẽ ꝓbatũ dãnũ ĩtollerabile,necĩ tertia parte.ergo

Reſpondetur tribus modis Primo quando eſt factum pactum in inſtrumento conductionis vectigalis, vt fiat remiſſio in casu belli, & peſtis intelligitur secũdum ius
30 commune, vt remiſſio fiat,†etiam ſi damnum nõ ſit in tollerabile,nec modicum, quia ſufficit quod ſit exiguũ l. ſi vno.§.vbicunq;ff.locat.Sal.l.licet fin.C.locat. quia tunc dicitur receſſum à diſpoſitione legis videlicet §.vis maior l. ſi merces.ff.de poſit. Ang. cons. 311. col. fin. vbi vult quod quando ſuper remiſſione. mercedis cautum reperitur per pactum dictum pactum, non regulatur, ſecundum naturam contractus iuxta diſpoſitionem l.fin.C.de pact.tradit Boſſ.de remiſs. merced. publ. nu.47.

In preſenti facti ſpecie fuit factum pactum de bello,& peſte vt in inſtrumento l egitur ergo.

Nec obſtat quod ad preſens, non agatur de bello nec de peſte ſed de fame, & mortalitate.

Reſpondetur locator pedagij, ſuſcipiens in ſe caſum belli, & peſtis, vltra hos duos caſus expreſſos, debet

quoque

quoq; fieri remiſsio, quia is locator tenetur de alijs etiam caſibus fortuitis propter regulam generelē, quod
31 conductori † fit remiſſio ex omni caſu Lex conducto §. 1. ff. locat. ratio eſt quia tota hæc materia eſt fundata ſu
32 per equo & bono, vt dicunt doctores d. §. uis maior. ſi igitur diceremus in alijs caſibus ſimilibus, non fieri remisſionem, eſſet contra bonum, & equum, & ita ego te neo inquit Boſſ. d. tit. de remiſſion. merced. publ. nu. 37. quia casus exceptus, etiam per dictionem taxatiuam, nō excludit alium casum ſimilem.

Additur aliud fūdamentū ꝓ cōductore, quia illud pactum, eſt poſitum in eius fauorem, igitur, non debet, cōtra eum retorqueri. l quod fauore. C. de leg. l. legata inutiliter ff. de leg. 1. fuerunt enim Hij duo caſus expreſſi, vti magis frequentes, qui non tollunt minus frequētes, qui habēt eiusdem Iuris effectum l. vnic. C. de rapt. virg. sed quod plus eſt, ipsa Reuerenda Camera Apoſtolica non solum hos duos casus belli, & peſtis in ſe locando suscepit, ſed alios quoq; casus fortuitos expreſſe, vnde omnem probabilem difficultatem versamur.

Secundo respondetur suscipiens in se aliquos casus fortuitos, intelligitur, etiam de ſimilibus expreſsis. l. item. §. exercitu. l. merces. §. vis maior ff. locat. & mul-
33 to magis de grauioribus † expreſsis ant l. multo magis C. de sac. san. eccl. per supradicta; mortalitates, fames, & Calamitates, De quibus agitur, ne dum sunt bello, & peſti ſimiles, vt iudex poteſt arbitrari ab effectu, cui in hoc ſtatur Rip. loco supra citato nu. 78. 79. sed maio
34 res, quia casus maior expreſſis dicitur, † quando rarius contingit, Alex. cons. 28. lib. 1.

De prędictis infortunijs, & calamitatibus, numquam amplius ſuit auditum dicunt teſtes, ergo.

Itaque ſi suscipiens in se aliquos casus fortuitos intelligitur, etiam de alijs ſimilibus, & multo magis de grauioribus, ab effectu grauiori vt supra, quanto magis, quando vltra prædictos duos casus belli, & peſtis, su-
35 scepit etiam alios casus generaliter vt hic ſimile† de emphiteuta, qui renunciauit ſimpliciter caſibus fortuitis, tenetur nihilominus ad alios casus ad quos alias de iure non tenebatur, ex illa ratione, quia, qui periculum suscepit debet in aliquo plus teneri, quam alias tenebatur Bar.& Ang. d. §. quæſitum, vnde ne bene dixit
36 Goza.† cons.74.col.2.dicēs quod dominus qui suscepit in se periculum belli intelligitur ſi damnum fuerit notabile,quia id venit de iure communi,absque aliquo pactod.§. vis maior, quia pactum debet aliquid plus operari Bar.& Ang.d.§.quęſitum, qnoniam nullum de
37 bet eſſe verbum ſine effectu operandi, † Bal. rubr. C. de contrah. empt. queſt. 9. Vt igitur Casus belli, & peſtis, ac alij fortuiti recepti per locatorem, aliquid plus operentur, propter expresſionem de eis factam ab ipso locatore, eos suscipiente, fieri debet interpretatio, vt comprehendatur presens casus fortuitus,mortalitatis & famis,ne dum ſimilis expresſis, sed longe maior vt eſt deductum,
38 Tertio respōdetur quod reuerenda Camera† Apoſtolica debet ſeruare indemnes publicanos, etiam ſi damnum læuius ſit, ueluti, queſtores, de quibus per Boſſ.d. tit.de remiſſ.merced.public.nu.45.qnia, hos casus fortutos in se suscepit ut supra deductum fuit,

Quinta

Quinta obiectio casus fortuitus, non excuſat à preſta tione mercedis, quando in inſtrumento publico, fuit
39 renunciatum,† omni legum auxilio, propter quod ſol- uens poſſit ſe tueri a ſolutione mercedis, tunc non iu-
40 uatur,†ex caſu fortuito, Alber.l.item quæritur §. exerci tu ff.locat. dicens, quod ita obtinuit coram collegio Pergamenſi, & quod ita ſeruatur in Lombardia idem Alber.l.licet nu.3. C. locat. Goza. conſ. 69. nn.20. Ias.l,1.nu.98.C.de iur.emph.Capic.decis. 86. nu. 10. Bello.conſ.21.nn.4.Roland.conſ.13.lib.1.Paris. conſ. 110.nu.97.lib.1.Crau. conſ.290.nu.5.

In hoc inſtrumento fuit ita renunciatum, ergo,

Reſpondetur tribus modis, primo quod prędicta ob- iectio vel opinio, poſſet procedere, quando expreſſe
41 conductor promiſit †ſoluere penſionem,& remisſionē aliquam non petere, & deinde renunciauit omni actio ni, & exceptioni, ac legum auxilio vt declarat Alber. d.l.licet, ſecus, ſi ſimpliciter renunciauit, nulla facta mentione mercedis, tunc poteſt ex cauſa belli peſtis & alijs ſimilibus remisſio fieri Bero. q. 125. per to- tam.quę declaratio tanquam benigna eſt ſequenda.
42 Secundo reſpondetur renũciatio generalis† etiam ca ſuum ſortuitorum, non extenditur ad caſus inſolitos,
43 quia contrahentes, non preſumuntur,† ad inſolita, ſuã uoluntatem extendiſſe,& tam late ſe obligaſſe, quia ubi agitur de obligando ſtrictior debet fieri interpretatio. l.Arria.ff.de act.& oblig. Immo non ualet conuentio quod conductor ſuſcipiat expreſſe caſus fortuitos in- ſolitos, quia eſt nimis oneroſa conuentio quæ ad inſo lita, & incogitata non extenditur, quia non ualet.hanc traditionem

traditionem late proſequitur Corn.cons.23.lib. 2.

Tertio contraria opinio, quod renuncians caſibus fortuitis, teneatur ad inſolitos, & inſperatos, intelligitur duobus concurrẽtibus primo quod de eis expreſſe
45 dictum† ſit.Bar.d.§.quęſitum n.3.fin.Ias. ibidem nu. 3.qui plures citat Bar.l.ſeio.§ medico,fin.ff.de commu legat.l.fiſtulas.§.frumenta per illum tex. ibi ff. de contrah.empt.Crau,cons.95.n.2.Lan.Pinel.l.2.part.1.c. 3. nu.29.Grat.cons.94.nu.42.lib. 2. dicit communem, Boſſ,de remiſſ.merced.nu.66.ſeq. Rip. ubi ſupra, nu. 97.99.& 107.Fel. cons.43.nu.9.Geg.de pens.q.66.nu. 4.Riminald.cons.154.col.2.lib.1.ubi latiſſime addit.

Secundo quod caſus is fortuitus ſit cogitatus vel po-
46 tuerit cogitari ſaltem in † genere ab eo,qui periculum huiuſmodi caſus fortuiti ſuſcipiebat, tunc poteſt venire illo caſus in ſusceptione genarali fortuitorũ, Pinell. d.nu.29. & Rip.d.nu.100.alias non.quia generalis diſpoſitio, non comprehendit neceſſaria inquit Bal.cons. 372.lib.3.Crau.cons.3.nu.19.

In hoc caſu, non fuit ita generaliter renunciatum. nec ſpecialis aliqua, mentio facta de caſibus fortuitis, & caſus de quibus agitur ſunt inſoliti, quia caſus inſolitus dicitur primo quia veriſimiliter contingere nõ cõ ſueuit Socc.cons.123.in fi.lib.4.Crau. cons. 95. nu. 2. ſecundo dequo veriſimiliter non fuit cogitatum vt quia euenit præter cogitationem prudentis viri, licet, ae prudentisſimo forsam præuideri potuiſſet Corn. cons.12.lib.4.tertio is qui non ſolet communiter contingere Alex.cons.107.lib. 3. Corn. cons. 182. lib. 4. Quarto rarisſimus dicitur caſus quod in centum annis

non

non euenit niſi ſemel Corn.conſ. 23.lib. 2. Rip. d. loco nu, 102, ſexto caſus inſolitus appellatur prout iudici videtur cui in hoc ſtandum eſt cõſideratis qualitatibus & circunſtantijs caſus fortuiti Rip. d.loco, & iſti de quibus agitur præter omnem hominum recordationem, & cogitationem euenerunt vt probant teſtes

Sexta eſt, oppoſitio, remiſſio mercedis non fit ob ſterilitatem quando ſterilitas, poteſt compenſari, cum v-
47 bertate precedentis; † vel ſubſequentis anni. c. propter ſterilitatem de locat. vbi omnes, Bertran.conſ. 179.lib. 6. pretenſa ſterilitas poteſt compenſari cum annis qui ſuperſunt in quibus vbertas contingere poteſt ergo expectandum,

Reſpondetur dupliciter primo compenſatio, non fit quando eſt conuentum inter partes, vt quia locator ſu-
48 ſcepit in ſe quoſdam caſus, † & conductor alios, tunc ſi, contingat fieri remiſſionem propter caſus ſusceptos à locatore, compenſatio non fit, ſi poſtea contingat vbertas, quia prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis, Ang.conſ. 211. Boſſ. de remiſſ.merced.publ.n.29 Hic, ita fuit conuentum inter partes quia locator ſuſcepit in ſe caſum belli & peſtis & conductores caſum periculi, riſici. ergo.

49 Secundo reſpondetur quãdo † remiſſio eſt facienda, licet ſuperſint aliqui anni in quibus, poſſit vbertas contingere. Dominus tamen, non poteſt remorari remiſmiſſionem hoc pretextu, ſed poteſt proteſtari, ſi ſequentibus annis vbertas contingat, Sal.d.l.licet.C. locat. vel ſine proteſtatione per tex.d.l.ſi vno.ff.locat.

Nec tandem obſtat, quod remiſſio iſta fieri debeat pro

50 rata ſola illius anni, vel menſium, quibus ſterilitas con tingit ſecundum Boſſ.ſupra nu.23.

Reſpondetur quod id non procedit, quando calami-
51 tas eſt talis quæ facit ſterilitatem ad multos annos ; tunc habenda eſt conſideratio omnium illorum annorum, veluti, ſi aquarum pro fluuio ager ſit arena multũ inſperſus, Bar.d.l.ſi vno.§.item cum quidam. ff. locat. Soc.conſ.88.col.fin.vt pro rata cuiuſque anni vel menſis, dicta remiſſio fiat, vt declarat Boſſ.d.tit. de remiſſ. merced.Conduct.nu.23.& ſeq.

Sublatis igitur vt ſupra ex aduerſo deductis pro com-
52 plemento noſtræ conſultationis, ſubijcio, Locator tenetur ad remiſſionem mercedis & intereſſe, quando cõductor impeditur vti frui re conducta, culpa locatoris, Soc.conſ.156.nu.3.& ſeq.lib.2.

Idem quando conductor impeditur vti re conducta
53 ab eo, quem locator poterat impedire, & cui poterat ꝓhibere, & tunc locator tenetur, & ad remisſionem mercedis & ad intereſſe Soc.ibidem.

54 At quando abſq; culpa ipſius locatoris impeditur vti re conducta, tunc fit ſolum remisſio mercedis Soc. d. cons.156.nu.9 lib.2.

55 Idem, ſi impeditur conductor vti re conducta, ab eo quem locator, non poterat prohibere, tenetur ſolum ad mercedis remisſionem, pro rata Soc.ibidem.

56 Si tamen, ſuo facto, impeditur ipſe conductor vti re conducta, locator non tenetur Soc. conſ.71.lib.3.

In hoc caſu conductor fuit impeditus, & impeditur vti re conducta ab eo, quem locator, non poteſt prohibere vt patet ergo tenetur ſolũ locator ad mercedis re-

miſſionem

miſſionē pro rata, vt ſupra eſt deductum. Et ita iuris.

Baldaſar Nutus de Aſsiſio I.C.

Idem ſentio ego Guidus Pancirolus in florente Gymnaſio Patauino iuris ciuilis veſpere in prima ſede ordinarius interpres, & ideo ſubſcripſi.

Motiua & iuris reſponſa ſupraſcripta diligenter conſideraui, & inueni contractum iſtum redolere naturam manifeſtę locationis etiam quando ab initio initus fuit cum Reuerendā Cam. Apoſt. pacto ne recipiens teneatur quicquam ſoluere bello vel peſte cum pluribus ſolutionibus æqualibus ſtatutis diebus fiendis. Et quoniam vna locatio alteram declarat Bal. in l. lege C. locat. not. in l. item queritur §. qui in perpetuum ff. eod. & l. ſi ſeruus plurium §. fin. de legat. 1. accedunt quod ſi remiſſio fit ob bellum & peſtem debet etiam fieri ob famem & alios caſus ſimiles, non obſtantibus dictionibus taxatiuis l. ex conducto §. ſi vis tempeſtatis ff. locat. glo. in l. ob es alienum tantū C. de predi. min. ſine decr. non alien. vrgentibus rationibus Rip. & Boerij ab excell. DD. conſulent. Antonio Piaggio, & Baldaſſare Nuto in ſuis eruditisſimis iuris reſponſis, pōderatis & abunde relatis in eorundem Dominorum Conſulentiū ſententiam inclinaui, & libenter ſubcripſi.

Ego Angelus Mattheaccius maroſt. Vincent. Aulæ Cęſareę Comes palatinus, In Patauino Gymnaſio e prima ſede ordinarius Iuris Ciuilis matutinus interpres.

S V M M A R I V M.

1 *Recipiens in ſe omne riſicum, & periculum non tenetur de inſolitiſſimo caſu.*
2 *Caſus inſolitus & inexcogitatus non comprehenditur ſub verbis quantumuis generalibus.*
3 *Iuramentum non trahitur ad incogitata, nec ad caſus ad quos non trahitur principalis renunciatio.*
4 *Miraculum quodnam dicatur.*
5 *Fortuitus caſus inuſitatus dicitur de mille annis.*
6 *Lex non preſumit caſus penitus inſolitos.*
7 *Caſus fortuiti quandoque facto naturæ, quandoque facto hominum eueniunt.*
8 *Non debet inferri de vno ad alium gradum, maxime ſuperlatiuum.*
9 *Magna, & parua quantitas conſideratur arbitrio iudicis.*
10 *Verba mercatorum ſunt potius dirigenda ad æquitatẽ quam ad rigorẽ.*
11 *Damnum graue & grauiſſimum quot modis conſideretur.*
12 *Ob ſterilitatem fit remiſſio pro rata.*

QVAE ſuperius dicta, & concluſa fuerunt in preſenti cauſa per Excellentiſſimum D. Aduocatum Conductorum dictarum Gabellarum Dominum Antonium Piaggium confirmata per Illuſtr. & Eccellẽtiſs. Dominum Spanochium, videtur mihi quoq; de iure ſubſiſtere, & ęquitati maxime inhęrere. Vnde requiſitus de ſubſcriptione libenter acceſsi in eandem ſententiam, quam placuit ex infraſcriptis roborare ne illotis vt aiunt manibus in eam deſcendiſſe videar.

Negari

Negari enim non poteſt quin caſus occurſus his tribus & quatuor annis proxime preteritis fuerit nimis valde exceſsiuus ratione Inſolitiſsimæ penuriæ omniũ victualium, qualis nunquam auditus in his partibus, ſed ſimilis potius temporibus Ioſeph in Egypto, verum etiam ratione occurſæ mortalitatis pauperum Colonorum, & artificum, & inſuper etiam ratione totalis fere declinationis omnium negociorum mercaturam reſpicientium. quo ſtante non poteſt dici quod per verba contractus nec aliter cenſeatur cogitatum inter partes contrahentes neque in ſpecie neque in genere de huiuſmodi caſu, ſapiente potius miraculum quam caſum mere fortuitum, de quo preſertim adſit aliqua hominum memoria etiam à mille annis citra; ideo nimirum ſi facienda ſit remiſsio, ſeu defalcatio que petitur vt in terminis per Bal. cõs. 119. verba dicũt li. 1. vbi quod recipiens
1 in ſe omne riſicum & periculum non tenetur de †inſolitiſsimo caſu excedente metas ſolitas huiuſmodi caſuũ & ſapiente potius quoddam miraculum, cum tale riſicum, & periculum in ſe ſuſpiciens, non ſit cenſendum intellexiſſe de tali Inſolitiſsimo penitus nec voluiſſe precipitare ſe ipſum, nec vitium cœli, aut ſoli in ſe voluiſſe ſuſcipere contra omnem potentiam hominis, & contra omnem equitatem naturalem, vt per eum quẽ etiam refert & ſequitur Aymo. conſ. 92. n. 2. poſt Soc. cõſ. 123. col. pen. in fin. ſub nu. 10. lib. 4. & latiſſime tradit Menoch. cõs. 27. per totum lib. 1. vbi diſputat materiam ad vtramque partem in caſu, in quo conductor in ſe ſuſceperat omnes caſus, & omnem fortunam, periculum & caſum inſolitum, adiecta generali clauſula,

quod

quod etiam teneretur ad omnes & quoſcunque caſus quoquomodo contingentes etiam ex facto illius communitatis, & etiam adhibito iuramento & tamen à nu. 6. ad nu. 12. iuncto nu. 17. ad finem nu. vers. 2. adducor cum ſeqq. vſque ad nu. 22. ex multis probat & con-
2 cludit caſum valde inexcogitatum † non comprehendi ſub verbis quantumuis generalibus, & vniuerſalibus cum etiam Iuramentum ad talia ſic Inexcogitata non trahatur prout etiam habetur per Ripam ſe magis declarantem circa dicta per eum ſuperius in ſuo tractus de peſte in tit. de priuileg. contractus cauſa peſtis nu. 99. vers. aliqui vero ſunt Inſoliti in ſuperlatiuo gradu &c. cum nu. ſeq. & nu. 101. vers. breuiter in hoc puncto &c. cum ſeq. & nu. 104. cum ſeq.

Id quod confirmatur ex trad. per Alexand. conſ. 28. lib. 1. n. 9. ver. capio ſecundũ cũ n. x. xi. & xij. vbi de conductore qui in ſe ſuſceperat periculum certorum caſuum fortuitorum, & in ſpecie ſiccitatis, ſubijciens quod volebat teneri etiam de omnibus alijs caſibus, qui poſſent immaginari, excipiendo caſum Guerræ & tempeſtatis generalis dumtaxat, etiam cum Iuramento, & tamen vult illum non teneri de caſu non veriſimili ſiccitatis extraordinariæ, & inſolitæ ac nunquam antea viſæ, cum de tali caſu non preſumatur cogitatũ, quia licet excepto guerrę, & tempeſtatis firmet regulam generalem in caſibus non exceptis, non tamen facit quod comprehendantur vltra quam de ſui natura debeat illa Reg. ſeu generalis diſpoſitio cõprehendere,
3 nec etiam Iuramentum † trahatur ad incogitata, nec Caſus ad quos non trahitur principalis renunciatio, prout

etiam

etiam idē vult idem Alex.in conſ. 107. nu.15. verſ. non obſtat quod Dominus &c.cum nu. ſeq.lib.3. vbi aderat pactū quod nō poſsit peti reſtauratio ſeu compenſatio quacunq;de cauſa que dici vel excogitari poſsit, & tamen vult quod nō includatur caſus inconſuetus & nō veriſimilis & extraordinarius, & cōmuniter nō contingens, ſeu valde inſolitus, & ſequitur Alba congerens alia plura in conſ.1.n.4.cum ſeq.vſq;ad n.8.lib.1.& bene Franc.Beccius.conſ.82.nu.11.& 12.

Et idem etiam habetur perCorneum bene in conſ.23. col.pen.verſ.& licet lib.2.& in conſ.12.n.4. cū ſeq. lib. 4.Alciat.conſ.49.nu.4.lib.8.Menoch.d.conſ.27.nu.18. cum pluribus ſeqq.l.1. Beccius d.conſ. 82.nu. 12. Io. Guttier de contractu. Iurat. cap. 24. nu.7.tomo 6.parte 2. ſol. mihi 73. Seraph. de priuileg. Iurament. priuileg.106.nu.10.verſ.huiuſmodi priuilegiumMenoch. cōſ. 2.nu.18.cum pluribus ſeqq.

4 Nam miraculum reputatur † non quod raro,ſed quod rariſſimum contingit contra vel ſupra naturam,& ad id Iura non adaptatur, vt declarat Mayner.in l.ea que raro,nu.2,iuncto nu.8.de rag.iur.per tex.in Auth.de conſulibus §.ſi enim hoc adiuuētum eſt&c.in fine ibi in his enim que raro fiunt miraculum eſt &c.cum glo. in ver. miraculum.

Raritas enim ad effectum vt potius cenſeatur miraculum, conſideatur in eo quod ſemel in mille annis contingit, vt notat Dec.in d.l.ea que raro nu. 1. & 2. de reg. iur.per doctr.Bar. in l.ſcio.§.medico nu.4.ff. de annuis legat. vbi preciſe loquitur de renunciante generaliter caſibus ſortuitis, & vult fortuitum caſum Inuſitatum

tum

5 tum dici de mille annis † & ibidem Cagnol. ſubdit nu. x. quod lex etiam caſus raro euenientes determinat quandoque, ſed quando rariſſimè,& ſic in ſuperlatiuo raritatis gradu eueniunt,non eſt mirum,ſi ipſa lex tamquam de miraculoſis curam non habuit, ſed determinabuntur per regulas aliarum legum, vt ibi per eum poſt Chriſtoph.Porcium in §.inſula inſtituta de rerum diuiſion.

Non itaque hoc caſu defectus mentis & cogitationis partium oritur à ſola verborum figura, quia generalitas & vniuerſalitas verborum videntur debere ſufficere,vt aliter conſiderat Iuriſconſ.in l.Iulianus de leg. 3. & in l.1.§, generaliter de leg. preſtand. & Bart. in l. 1. de vulg. & pup. dum declarat quotupliciter quid dicatur expreſſum, ſed oritur talis defectus mentis & Inueri ſimilitudo ab intrinſeca ſubiectę materiæ natura, & ab eo quod ſuperinde lex preſumit & ſtatuit, quia non
6 preſumit nec vult huiuſmodi caſus pænitus † inſolitos, ſeu inſolitiſſimos, ac potius miraculoſos, cenſeri cogitatos,neque comprehenſos in diſpoſitione quantumuis generali, & vniuerſali, niſi expreſſe fuerint ſpecificati,tamquam ſpeciali & ſpecialiſſima nota digni, & niſi liquidiſſime conſtet de eis fuiſſe habitam ſpecialiſſimam, & indiduam rationem inter contrahentes,cum potius ubi aliquid ſine captione vnius vel alterius partis inueſtigari clare non poteſt, tunc eligendum ſit id quod minimum habeat iniquitatis,vt ſunt formalia verba tex.in l.quoties nihil de reg.iur.vbi Dec. nu. 11.& 31 dat concord.

Cum.n.huiuſmodi caſus fortuiti quãdoq; eueniant fa

cto naturę

7 cto naturæ,† vt grandines ſæpe euenientes,quandoque
facto hominis, vt incurſus latronum, ac alias multipli
citer vt per Mayner.in l.contractus nu.*66*.& *68*.de reg
iur.vtique verborum generalitas, & vniuerſalitas ſa-
tis operari poteſt in tali generalitate, ne verba ſeruiant
de vento abſque eo quod etiam capiant hæc tam valde
inſolita ſeu verius inſolitiſſima, & potius miraculoſa
contra omnem rationem, & naturalem equitatem per
ſupra deducta Ideo &c.

Accedat quod in omni materia tam contractus quam
vltimarũ volũtatũ & tam fauorabili quã reſtringibili &
odioſa dãtur gradus diſtincti tam ad lucra quam ad dã
8 na,ex quibus non infertur de vno ad alium †gradum &
maxime ad ſuperlatiuum, niſi id clare ſpecificetur, vt
in contractibus eſt tex.clarus in l vbi autem non appa-
ret de verb.oblig.ubi ponitur de poſitiuo gradu boni-
tatis vini & de comparatiuo ideſt de meliori, & de ſu-
perlatiuo, vt eſt optimum quod non debetur niſi expri
matur & in vltimis voluntatibus in l. nimis cũ ibi pl ne
nota ff.de leg.3.vbi non intelligitur de maximis, nec de
precioſiſſimis niſi ſit dictum, & in terminis læſionis vt
detur enormis enormior & enormiſſima & de vno gra
du non inferatur ad alium maxime ſuperlatiuum ha
betur plene per Imol.in c.quintauallis fol. 124.col. 2.
ad fin.uers.fateor tamen quod poſſet dici de iureiur. &
per omnes in c.quamuis de pact. in *6*.

Id quod in tantum procedit quod etiam ſi renuncia-
tio ſit latiſſime concepta quia dictum ſit quantumcum-
que contingat enorme preiudicium inferri, vel quia in
compromiſſo ſit data poteſtas ut poſſit tolli de iure v-

nius partis & dari alteri in modica,& magna quantitate ac moderate& immoderate,nihilominus tamẽ etiã tũc omni Iudex ex equitate poteſt ſubuenire læſo, pẽſatis cauſis, locis,tẽporibus, & qualitatibus perſonarum,vt nunquam intelligatur de gradu ſuperlatiuo enormiſſime læſionis per Imol.poſt Hoſtien. in d. c. quintauallis fol.124.in 2.col.ad fi.vers.4.casus cũ seq.col.1.in principio.de iureiuran.& per Doct.in d.c.quamuis & alibi sępe & per Bart.in l.ſi ſocietatem §. arbitrorum sub nu. 24.25.& 31.ff.pro socio & late & bene Bal.in l.cum antea que eſt lex pen. nu.3.4.5.& 6.C.de arbitr. ubi maxime sub d.nu.3.in vers.communiter obſeruatur&c.vult ex communi obſeruantia, vt non obſtante quacunque verborum cautela, propter magnam & enormem lęſionem ſit danda prouiſio equitatis sub cuius clypeo videntur addiecta illa verba quantumuis generalia subdens nu.4.& 5.magnam & paruam quantitatem conſiderari † reſpectu perſonarum & cauſæ iudicis arbitrio

9 Et proprie in materia noſtra de primo gradu poſitiuo casus fortuiti eſt tex.in l.que fortuitis C. de pignor act.& de 2. gradu comparatiuo eſt tex.in l. ſi merces. §.uis maior & in l.2. ex conducto §.ſi uis vers. sed &ſi labes cum vtrobique not.ff.locat.de 3.autem & ſupertiuo gradu habetur in d. l. ea que raro ubi Dec.& Cagnol. ſpecifice notant de rariſſ.ff.de reg.iur.prout in rariſſimo gradu casus insolitisſimi loquitur Rip. de Peſte d.nu.99.vers.aliqui vero sunt insoliti in superlatiuo gradu &c. cum nu.seq. & nu.101. vers. breuiter in hoc puncto cum nu.seq.iuncto etiam nu.108. cum seq & Becc.d.cons. 82.nu.13.ibi quia rarisſime in regione

solerent

ſolerent &c. & ante omnes Bald. d. conſ. 119. lib. primo quem refert etiam & ſequitur Socin. d. conſ. 123. nu. x. l. 4.

Quod autem preſens materia reſpectu lęſionis & grauitatis preiudicij ſit regulanda Iudicis arbitrio & quod hic non intret illa conſideratio de qua in l. 2. C. de reſcin. vend. vltra quod nō agitur illo remedio reſciſſiuo, ſed continuatio habita tamen competenti defalcatione ſuadet qualitas conductorum qui cum ſint mercatores
10 eorum verba ſunt potius dirigenda † ad equitatem quā ad rigorem, ex trad. per Strach. de Mercatu. in tit. quomodo procedendum ſit in cauſis mercat. in princ.

Prout etiam aduertendum eſt, quod damnum graue
11 & grauiſsimū cōſideratur dupliciter, † & quidē ad diuerſos effectus vno modo reſpectu vnius rei seu causę ad ipſam rem seu causam, puta ſi eſt damnum in 3. vel dimidia aut in tota re, ſeu causa, maxime quando agitur de damno contingente in ipſo contractus initio, habito reſpectu ad valorem illius temporis, & tunc procedit illa opinio, quod debeat eſſe vltra dimidiam, & ita loquitur & procedit tex. cum materia in d. l. 2. C. de reſcind. vendit. quoniam tunc agitur de reſcindendo illum contractum etiam ab initio, & ita loquntur in fonte allegata ad diſcuſionem illam, an de 3. an de 6. an dimidia ſit intelligendum.

Aliquādo & ſecūdo caſu inſpicitur graue ſeu grauiſſimū dānum, habito reſpectu ipſius rei seu cause ad qualitatē personæ damnum patientis, & eius patrimonij, & tunc inſpicitur an ſit damnum in 3. vel 4. aut alia quota, vel an vltra aut citra dimidiam, ſed tunc inſpicitur an Iu-

dicis arbitrio inſpecta qualitate perſonę damnũ patiẽtis, & eius patrimonij damnum ſit vere magnum ſeu maximum aut inſuportabile, & quando maxime incidit poſt contractum iam factum habentem tamen ſucceſſiuam naturam ad effectum vt tale damnum ſit reparandum, & an illud debeat equitatis prouiſionem recipere, nõ à die cõtractus preciſe ſed a tempore quo damnũ cæpit emergere, & tũc id regulandũ venit Iudicis arbitrio, non ad quotam, ſed ad damni quantitatẽ habendo reſpectum Iux. notanter trad per Imol. in d.c. quinta tauallis fol. pen. de iu iur. Iunctis trad. per Socinum conſ. 266. in cauſa que vertitur nu. 24. vers. ad quam difficultatem &c. cum n. ſeq. lib. 2. & trad. per Bar. in l. admonendi col. pen. nu. 54. vers. sed eſt aduertendum quę cauſę dicantur magnæ &c. de Iureiur.

Id quod etiam bene confirmatur ex trad. per Didac. de practic. queſt. cap. 30. col. 9. ad finem vers. vide tamẽ non ſemel &c. fol. 206. cum col. seq. in princip. vbi inquit ſæpius vidiſſe iudicari in illo Pretorio Granatenſi pro remiſſione fienda occaſione tertię vel quarte partis damni subsequuti arbitrio illorum dd. Iudicum propter maximam ęquitatem occurrentem in hac materia, & propter magnas difficultates ſuper inde exorientes, maxime in materia probationum subdens ibidem fol. 205 à tergo ob ſterilitatem fieri remiſſionem pro rata ideſt ratione illius partis quæ a ſolita fructuum perceptione deficit, & subdens fol. 206. vers. hoc ipsum conſtat ex eo &c, remedium leſionis vltra dimidiam, vt prefertur, prouenire à læſione occurrente ab initio conuentionis penſionis præſtandæ, remiſionẽ vero fiendam ex causa

ſterilitatis

12 ſterilitatis, † eſſe fiendam, quoties poſt conuentionem etiam iuſtisſime ab initio facta emerſerit calamitas in fructibus, ſi affert graue damnum conductori vt dictũ eſt, vt ibi per eum. Igitur cum iſto caſu intelligam occurriſſe, & occurrere graue, & grauisſimum damnum his DD. Conductoribus & notorium ſit vbique hanc generalem calamitatem in partibus noſtris fuiſſe & eſſe inſolitisſimam, & de hoc non eſſe memoriam hominũ in contrarium, propterea concludo defalcationem & remisſionẽ õnino de iure deberi, boni viri arbitrio per prȩallegata, vna cum alijs deductis per predictos Excellentisſimum Dominum Conſulentem rectius tamẽ ſentientis Iudicio ſemper ſaluo.

Franciſcus Turturellius I.C. Prepoſitus & Canc. S. Petronij de Bononia.

SVMMA-

SVMMARIVM.

1 rortuitus caſus dicitur ſterilitatis ſicuti peſtis, & belli.

2 Fortuitus caſus is dicitur qui ab hominibus preuideri nullo modo poteſt

3 Fortuitus caſus inſolitus nuncupatur quando non contingit ab hominũ memoria citra tam ſupra centum annos quam etiam minori tempore.

4 Remiſſio mercedis fieri debet conductori etiam ſi ſuſcepit in ſe caſus fortuitos qu ando caſus eſt inſolitus .

5 Locationes quando plures ſunt ſolutio fieri debet diſtinctis temporibus.

6 Fortuitus caſus cedit damno emptoris.

7 Gabelle seu datij redditus emẽs diſtributa ſolutione pretij p ſingulos ãnos cõtingui poteſt remiſſionẽ mercedis ob damnũ contingẽs caſu fortuito.

7 Locationes, & cõductiones dicũtur etiã qñ contrahentes vſi ſunt verbo ẽptionis, & venditionis ſi ap paret diſtributũ preciũ in annos vel mẽſes

9 Exceptio firmat regulam in contrarium.

10 Fortuitus caſus belli, & peſtis exceptus trahitur ad alios casus fortuitos

13 Annus ſterilis non recompensatur ab altero fertili in caſu.

12 Remiſſio mercedis fieri debet pro illo anno, & mense damni paſſi quando ſunt plures locationes.

13 Fortuitos casus quando in sè suscepit locator damnum etiam exiguum resarciri debet ipſi conductori.

Facti, Species.

REVERENDA Camera Apoſtolica anno 1586. menſe Maio dedit, & conceſſit D.Marco Antonio Vbaldino ad appaltum Theſaurariam Peruſinam, & vmbriæ his verbis. Con tutti li ſuoi membri, ragioni, & emolumẽti ſoliti, e cõſueti à tutto ſuo riſico, & fortuna; ne vuole eſſer tenuta ꝑ tẽpo alcuno, ſaluo ne' caſi infraſcritti come ſeguita.

Item ſi conuiene, che s'accadeſſe (che Dio nol voglia) che ſuccedeſſe peſte, ò guerra, o altri caſi fortuiti per i quali detto Theſoriero veniſſe impedito nell'entrate di detta Theſoreria, non ſij tenuto detto Theſoriero al li pagamenti da farſi per conto di detta Theſoraria per tempo, ò ſomma de'tali impedimenti.

Prædictus D. Vbaldinus dedit, & concesſit. D. Valeriano Vrbano omnes, & ſingulas gabellas Ciuitatis Fulginei, ac fructus, redditus, & prouentus earundem ad ſoluendum in tribus ſolutionibus, hoc eſt, quod tertia pars ſoluatur menſe Aprilis, alia tertia mẽſe Auguſti, & alia tertia menſe Decembris ſingulis annis. Inſuper cum pacto, quod ſi per dictum tempus vigeret peſtis (quod Deus auertat) dictus venditor promiſit dare, & facere illud reſtaurum, prout, & ſicut Reuerenda Camera Apoſtolica dederit, & fecerit dicto venditori pro dictis gabellis, & earum occaſione, & non aliter, nec alio modo, & adhibitum eſt iuramentum, & iurium renunciatio in forma.

Præſuppouitur etiam in facto; quod ob magnam regionis ſterilitatem, prædictus D. Valerianus Vrbanus cui à D. Vbaldino datę & conceſſæ fuerunt gabellæ Fulginates ſentit maximum damnum: & ob id contendit ſibi remitti debere ab ipſo D. Vbaldino partem conuentę mercedis. Quam ob cauſam ipſe D. Vbaldinus prætendit etiam ſibi fieri remisſionem hanc à Camera Apoſtolica.

Quæritur quid iuris?

Initium

Initium à Domino.

ET ſi à præſtantiſſimis eruditiſſimisq; Iureconſultis Antonio Piaggio, & Balthaſſare Nuto hac de facti ſpecie adeò doctè, & acutè reſponſum eſt vt omnis mea opera ſuperuacanea videri poſſit: Non grauabor tamen paucis dicere quod ſentio. Et principio quidem certum eſt conuentum fuiſſe inter Cameram ipſam Apoſtolicam, & D. Vbaldinum, quod ipſe D. Vbaldinus non teneatur ſoluere aliquam pecuniæ quantitatem pro eo tempore, quo cauſa peſtis, aut belli, aut alterius caſus fortuiti impedietur in exactione redituum theſaurariæ. Ita enim clara ſunt dictę conuentionis verba, quæ ita leguntur.

Item ſi cõuiene, che s'accadeſſe (che Dio non voglia) che ſuccedeſſe peſte, ò guerra, ò altri caſi fortuiti, per i quali detto theſoriero veneſſe impedito nell'entrate di detta Theſoraria, non ſij tenuto detto theſorero alli pagamenti da farſi per conto di detta theſoreria per tempo, ò ſomma di tali impedimenti.

Si ergo eueniſſet peſtis aut bellum, dubium non eſt quin camera ipſa non compelleret ipſum D. Vbaldinũ pro eo tempore, quo perduraſſet ipſa peſtis, vel bellum. Porrò cum horum neutrum contigerit: ſed ſterilitas magna diſpiciendum eſt an huius ſterilitatis caſus dici debeat caſus fortuitus ſimilis vt illi peſtis, & belli, ita quod verba illa conuentionis, ò altri caſi fortuiti, comprehendant hanc caſum ſterilitatis? & verè reſpondum eſt, eſſe caſum fortuitum † ſicuti eſt peſtis, vel belli

Id quod

Id quod multis hic probatur.

Primo tex. l. licet C. de locato & conducto. cuius verba hęc ſunt licet certis annis quantitatibus fundum con duxeris: ſi tamen expreſſum non eſt in locatione (vt mos regionis poſtulabat) vt ſi qua lux tempeſtatis, vel alio cœli vitio damna accidiſſent, ad onus tuum pertinerent & quæ euenerunt ſterelitates, vbertate aliorum annorum repenſatę non probabuntur: rationem tui iux ta bonam fidem haberi rectè poſtulabis: eamque formam, qui ex appellatione cognoſcet, ſequetur. Hacte nus Alex. Imper. qui ſterelitates prouenientes cœli vitio inter caſus fortuitos reponit.

Secundo idem probat tex. cap. 3. extra de locato, & conducto, qui ſic legitur. Propter ſterelitatem adifici entem magno incommodo conductores, vitio rei ſine culpa coloni ſeu caſu fortuito, contingentem, colonis Eccleſiæ tuæ pro rata penſionis remisſio eſt facienda, niſi cum vbertate præcedentis, vel ſubſequentis, anni valeat ſterilitas compenſari. Hactenus ſummus Ponti fex, qui diſtinguit ſterilitatem culpa coloni prouenien tem, ſicuti quando non coluit, à ſterilitate (qualis fuit hæc, de qua loquimur) proueniente cœlitus. Quam quidem ipſe Pontifex dixit caſu fortuito contingere.

Tertio manifeſtius probat tex. l. ex conducto §. 1. iuncta l. ſequenti, quæ incipit ſi vno in principio Alciat. in eo enim §. 1. dicitur, locatorem teneri erga conductorem, qui damnum paſſus eſt ob vim cui reſiſti non po teſt, vt puta fluminum, graculorum ſturnorum. ſi incurſus hoſtium fiat: & ſi quid ſimile acciderit. Deinde in dicta l. ſi vno habetur, locatorem teneri remiſſionem

mercedis facere conductori ob ſterilitatem niſi vbertas aliorum annorum ſit, quę cum illa ſterilitate debet cōpenſari eſt ergo ſterilitas ſine conductoris culpa contingens connumeranda inter caſus quibus reſiſti non poteſt atq; inter caſus fortuitus.

2 Quartò, accedit, quod caſus fortuitus † is dicitur qui ab hominibus præuideri nullo modo poteſt.l.2.§.ſi eo tempore ff. de adminiſt. rerum ad ciuit pertin.ibi.Quia fortuitos caſus nullum humanum conſilium prouidere poteſt.& idem habetur in l.quæ fortuitis. C. de pigno. actio.Porrò futurorum annorum ſterilitatem, vel vbertatem præuidere nullus mortalium poteſt,niſi Dei opt. max.reuelatione, vt Ioſeph filius Iacob, de quo Genes. cap.41.eſt ergo dicendum ſterilitatem eſſe caſum fortuitum.

Quintò ſuffragatur auctoritas multorum, qui manifeſte dixerunt, ſterilitatem eſſe caſum fortitum. Ità ſanè admittunt omnes in dicta l.licet C.locati & cond. & in dicto cap.3.eo.& manifeſtius Boſſius in tract.cauſarum criminalium tit. de remiſſione mercedis conductorū nu.2.& 37.& 38.& Sebaſtianus Medices in tract. de caſibus fortuitis q.13.nu.22.

Sexto, & vltimo exiſtimo ſterilitatem,& penuriam annonæ ab eo anno 1586. vſque ad annum 1593. excluſiuè fuiſſe caſum fortuitum etiam valde inſolitū. Quis enim noſtrum,vel patrum noſtrorum uidit tam magnā ſeptem annorum continuam penuriam? Hæc equidem ſimilis fuit illi, de qua in præcitato cap. 41. Genes. cum tota ipſa Italiæ regio per tot annos ingenti fame, ob agrorum magnā ſterilitatem magnopere Iure ergo dici

dici debet caſus fortuitus valde inſolitus, iuxta traditio nem Cornei in conſ. 23. lib. 2. & Rip. in tract. de peſte in tit. de priuigijs contractuum nu. 97. qui dixerunt ca-
3 ſum fortuitum insolitum † dici, quando non contigit ab hominum memoria citrà vt puta ſupra centum annos imo etiam minori tempore vt reſpondit Socin. Sen. in conſ. 123. lib. 4. Porrò caſus fortuitus insolitos ope-
4 ratur † vt conductori fieri debeat mercedis remiſſio, etiam ſi ſuſcepit in ſe casus fortuitos. Ita Corne. & Ripa vbi ſupra & copioſius Bero. in cons. 142. nu. 15. lib. 1.

Non obſtant nunc ea, quæ pro Camera Apoſtolica adducuntur.

Primo obijcitur, Cameram Apoſtolicam locaſſe theſaurariam Peruſinam, & Vmbriam, quæ plures vrbes, & oppida continet; & ob id licet D. Vbaldinus senſerit damnum in exactione redituum vnius loci, lucrum tamen percepit ex alijs: & ideo conſequi non debet aliquam remiſſionem: ſicuti tradit Bosſius in d. tract. cauſarum criminalium in tit. de remisſione mercedis conductorum nu. 20. 21. & 22.

5 Reſpondetur primò, imo plures eſſe locationes ob id quod ſolutio fieri debet diſtinctis temporibus, vt in ſpecie reſpondit Alex. in cons. 107. nu. 6. & nu. 10. lib. 1. & alios infra referam.

Reſpondetur ſecundo, admiſſo citra veri præiuditium, locationem D. Vbaldino factam à Camera Apoſtolica eſſe vnicam tantum, & ideo ſecundum ius commune, locus forte non eſſe remisſioni mercedis, ſi impeditus fuit exigere reditus vno in loco, & non in altero, ſicuti

Boſſius ipſe vbi ſupra explicat. Verum tamen in caſu noſtro ceſſat iuris communis diſpoſitio: cum ſic expreſſe conuentum fuerit. Non ſia tenuto detto Theſoriero alli pagamenti da farſi per conto di detta Theſoraria per tempo o ſomma di tali impedimenti. Illud verbum, ſommo ſignificat quantitatem, quam exigere non potuiſſet Vbaldinus ob belli peſtis ſimiliſq; caſus fortuiti impedimentum. Comprehendit itaq; illud verbum ſic indefinitè prolatum quamlibet quantitatem, ſiue paruam, ſiue magnam.

Secundo vrgere videtur, quod imo non ſit locus alicui remisſioni mercedis. Nam ita D. Vbaldinus dicitur emiſſe à Camera Apoſtolica reditus Theſäurariæ quàm ipſe D. Vbaldinus dicitur vendidiſſe D. Valeriano gabellas Fulginates: atq; ita contractus eſt emptionis, & venditionis. ſicuti & nomen ipſum ſignificat vt tradunt Roma. & Imola. in l. cotem ferro §. qui maximos ff. de publica. & vectigal. idem Imola in c. propter ſterilitatem col. pen. de locato. & conducto. & Lud. Bolog. in additio ad l. de Anna. in conſ. 74. col. pen. At qui
6 in contractu emptionis † & venditionis omne damnum proueniens etiam à caſu fortuito, cedit damnu emptoris l. licet non ff. de periculo, & commo, rei vendi & l. 1. C. eo. & propterea emptor prętendere non poteſt aliquam prętij remiſſionem vt in ſpecie tradunt Ripa in tract de peſte in tit. de priuilegijs contractuum nu. 46. & nu. 51. & Bero. in conſ. 145. nu. 12. lib. 1. Ergo. D. Vbaldinns à Camera, & multo minus D. Valerianus ab ipſo D. Vbaldino petere, & conſequi non debet aliquã remiſſionem mercedis, & ſi vnus, & alter impeditus

fuit

fuit eb penuriam exigere ſolitos theſaurariæ reditus.

Reſpondetur ptimò contrahens uon eſſe vſos verbo emptionis, & venditionis:ſed tantum ita dictum eſt dedit, & conceſſit, quę verba etiam locationi conueniunt.

Reſpondetur ſecundò, quod & ſi ipſi contrahentes vſi ſunt verbis emptionem, & venditionem ſignificantibus, attamen verè, & propriè ambæ ſunt locationes, & conductiones nempe illa facta à Camera Apoſtolica D.Vbaldino, & illa, quam ipſe D. Vbaldinus fecit D.Valeriano, cum recepta magis ſit opinio eorum, qui
7 ſcripſerunt locationem † & conductionem dici illam quando cōtrahentes vſi quidem ſunt verbis emptionis & venditionis, ſed tamen in ſingulos annos vel menſes prætium conſtituerunt. Ita Bart. Angelus, & alij qnam plurimi quos longa ſerie congeſſi in commentarijs de pręſumptionibus lib.3.præsump. 104.nu. 6. vbi dixi in foro, & iuditijs non eſſe ab hac opinione recedendum & ſi rationes, & argumenta quibus vtuntur prætitati doctores ſint parum firma.

Reſpondetur tertiò non eſſe in caſu noſtro diſputandum de ipſius ſiontractus natura: cum manifeſta ſint conuentionis verba, quod D.Vbaldinus non teneatur ſoluere promiſſum prætium ſeu mercedem pro tempore, & ſumma impedimenti: ſicut diximus ſupra.

Tertiò adducitur argumentum, quod quando venditur aliquod ius, ſufficit vēditori præſtare ius illud, quod habet, nec amplius curandum eſt quid ex eo iure precipiatur: ſicuti dicimus de eo, qui emit nomen debitoris, vel hæreditarium: quia ſufficit, quod nomen illud ſit in

ſit in rerum natura licet ex eo nihil acquiratur .l. ſi nomen, & .l. cum hæreditas .ff. de hæred. vel actio. vend. & ſcribunt Barth. in q. 4. incipit Publicanus nu. 2. & Baldus in l. ſi ex lege C. de vſuris ſimiliter quan do venditur perceptio vel commoditas gabellarum, videtur vendita alea, ſpes, futurus euen tus, vt ſcribunt idem Barth. in dicta q: 4, nu. 4. & 14. & in .l. cotem ferro .§. qui maximos nu. 4. .ff. de publica. & vectigal. & Boſſius in tract. cauſarum criminalium in tit. de remiſſione mercedis publicanorum nu. 9. Porrò vendita alea, ſpe ſola, emptor contentus eſſe debet: & ceſſat remisſio: quia ſpes ſuccedit loco rei: & non perit, nec minuitur, etiam ſi fructus omnes intereant. Et propterea emptor contentus eſſe debet: & ceſſat remiſſio: quia ſpes ſuccedit loco rei; & non perit, nec minuitur etiam ſi fructus fructus omnes intereant. Et proptera emptor ſibi debet imputare, ſi ſola ſpe fuit con tentus, vt tradunt Barth. & Boſſ. ſupra allegati, & accedit Ripa in tract. de peſte in tit. de priuilegijs contractuum nu. 53.

Reſpondetur primò non eſſe venditionem vt diximus ſupra. Et admiſſo citra veri præiuditium eſſe ven ditionem, conſtat tamen hoc noſtro in caſu dici nõ poſſe venditum ius, vel nomen, nec ſpes aliqua, ſed locata fuit perceptio fructuum ſeu redituum, vt diximus ſupra: & propterea locus eſt remiſſioni mercedis, vt tradit ipſe met allegatus Boſſius in dicto tit. de remiſſione mercedis publicanorum nu. 6. & accedit dit Ripa in dicto tit. de priuilegijs contractuum nu. 62. & 63.

62.& 63. qui poſt Alex. in conſ. 108. lib. 3. dixit.
8 quod ille qui emit † reditus datij, ſeu gabellę, diſtributa ſolutione prætij per ſingulos annos, conſequi poteſt remiſſionem mercedis, ob damnum contingens caſu fortuito.

Reſpondetur ſecundò vt etiam diximus ſupra, nos verſari in caſu claro conuenctionis; quod D. Vbaldinus non teneatur pro tempore impedimenti prouenientis caſu, & fortuna.

Quartò affertur argumentum, quod prædicti contrahentes exceperunt duos caſus tantum nempe peſtis, & belli. Reliqua verò eſſe voluerunt riſico, periculo, & fortunæ ipſius D. Vbaldini. Hæc excep-
9 tio firmat † regulam in cnntrarium l.Tribunus §.vlt ff.de teſta. mil. Decius in l. 1. nu. 22. ff. de reg.iur. & in ſpecie reſpondit Alex. in conſ. 3. nu. 3. lib. 1. eſt ergo dicendum, quod vltra duos hos caſus expreſſos fieri non debeat mercedis remiſſio.

Reſpondetur, verum non eſſe, quod fuerint excepti duo illi caſus belli, & peſtis tantum quia imò excepti fuerunt omnes caſus fortuiti. Cum ita conuentum ſit. Item ſi conuiene, che s'accadeſſe guerra, o peſte, ò altri caſi fortuiti. &c.

Reſpondetur ſecundo à fortiori, quod etiam ſi ſimpliciter fuiſſet conuentum, quod conductor non teneatur pro tempore belli, & peſtis, ad huc non eſ-
10 ſent excluſi alij caſus † fortuiti, vt ſcribunt Decius in conſ. 555. nu. 11. & in conſ. 697. nu.10. & latius Boſſius in tract. Cauſarum crimin.in tit.de remiſſione mercedis publicanorum nu. 36. Nec repugnãt illa

verba

verba conuentionis; à tutto ſuo riſico. e fortuna &c. Quia intelliguntur, rebus ſic ſe habentibus, prout erãt tempore contractus. Ita in ſpecie reſpoudet Alex. in conſ.207.nu.15.lib.3.alioqui in caſu noſtro repugnarent veibis ſubſequentis pacti de quo diximus ſupra.

Quinto ſic arguitur, quod extra duos illos caſus peſtis & belli expreſſos, ſuſcepit ipſe D.Vbaldinus omne periculum, riſicum, & fortunam cum iuramento. Ergo omnes caſus etiam fortuitos ſuſcepiſſe dicuntur: perinde ac ſi omnes dicti caſus fuiſſent ſpecialiter expreſſi: tum quia ſub his verbis, periculi, riſichi, & fortunæ omnes caſus fortuiti dicuntur expreſſe, vt in ſpecie ſcribũt Alex.in dicto conſ.3.nu.5.lib.1.& Ripa in dicto tit. de priuilegijs contractuum nu.32.75.& 76.tum etiã quia iuramentum habet vim expreſſi cap. ex reſcript. extra de iureiuran.Bal.in l.1.nu.29.C.mand.& Alex.in dicto conſ.nu.5.tum deniq; quia excipiendo duos caſus fortuitos belli, & peſtis, & in reliquis ſuſcipiendo in ſe omne periculum, riſicum, & fortunam, dicuntur ſuſcepiſſe caſns ſimiles expreſſis vt tradit Ripa vbi ſup. nu. 77.

Reſpondetur vt dixi ſupra, quod imò excepti fuerunt omnes caſus fortuiti. Nam repeto iam dicta.

Sexto adfert r hoc argumentum; quod cum venditio hæc facta ſit ad nouem annos, licet his elapſis annis damnum paſſi ſint ij emptores. attamen petere non poſſunt mercedis remiſſionem: ſed expectare debent finem locationis: cum hornm annorum ſterilitas repen di poſſit a futurorum annorum vbertate ſicuti ſcribunt omnes in l.cotem ferro §.qui maximos ff.de publica.& vectigal.& in l.licet C.locati, & in cap. propter ſterilitatem

tatem de locato, & conducto, & tradit Boſſ.in d.tit.de remisſione mercedis publican.nu.23.

Reſpondetur primo, hunc non eſſe contractum venditionis, ſed locationis, vt ſupra demoſtrauimus, ob id remisſio mercedis fieri debet. Siquidem locatio facta ad multos annos dicitur cōſtituere quodammodo plures locationes, vt tradunt Boſſ.in dicto.tit.de remisſio-
11 ne mercedis publicanorum nu.19.& ideò vnus annus† ſterilitatis non recompeſatur ab altero fertili, vt ſcribit idem Boſſ.in tit.de remisſione mercedis conductorum nu.23.& nu.29.in fine.

Reſpondetur ſecundo in caſu noſtro adeſſe pactum ſpeciale, quod dictus D.Vbaldinus conductor non teneatur ſoluere pro tempore aut ſumma dicti impedimenti. Illa, pro tempore ſignificant, quod habenda non ſit ratio totius temporis locationis, vt ſcilicet vnus annus cum altero computetur: ſed quod pro quouis tempore, quo impediretur exactio redituum, pro eo non teneatur ad ſolutionem promiſſe mercedis.

Vltimò obijcitur, quod cum damnum, quod pasſi ſunt conductores, non excedat dimidiam ſummæ ſolitæ percipi: ſicuti atteſtati ſunt per multi teſtes, remisſio fieri non debet; ſicuti poſt alios tradit Boſſ.in d. tit. de remisſione mercedis conductorum nu.3.& 4.& idē ergo ipſe ſcripſi in lib.2. de arbitrarijs iudicum caſu 76.in fin.

Reſpondetur primò, hoc in caſu fuiſſe expreſſe conuentum, quod pro tempore, aut ſumma impedimenti D.Vbaldinus conductor non teneatur ſiue ergo ſit modici temporis, vel tenuis ſummæ damnum, repen-

dere illud debet ipſa Camera Apoſtolica.

Reſpondetur ſecundo, vt dixi ſupra, quod cum hę
12 ſint plures locationes, fieri debet remisſio † mercedis
pro illo anno vel menſibus damni paſſi, vt tradunt Boſſ.
in dicto tit. de remisſione mercedis conductorum nu.
23. Bero in cons. 142. nu. 27. in fin. lib. 1.

Reſpondetur tertio, Cameram Apoſtolicam locatricē ſuſcepiſſe in ſe ōes caſus fortuitos, ſicuti manifeſte ſignificant illa verba. Che ſe accadeſſe che ſuccedeſſe peſte, ò guerra, ò altri caſi fortuiti. &c. Porrò quando
13 locator † ſuſcepit in ſe casus fortuitos, damnum conductori contingens etiam ſi tendit ad exiguitatem non ſolitam rependi debet ab ipſo locatore. Ita egregiè Salicetus in l. licet in fine C. locati, & conducti, quem ſecuti ſunt Alex. in l. sed & ſi quis cautio: & in l. Titius ff. de lib. & poſth. & Bero. in cons. 142. nu. 24. & 25.

Concludo itaq; Cameram Apoſtolicam teneri remisſionem mercedis facere D. Vbaldino: & ipſum D. Vbaldinum D. Valeriano, cui & ſi videtur promiſiſſe ſimpliciter ob damnum causa peſtis contingens, non tamen excluduntur alij casus fortuiti, vt belli, ſterilitatis, & ſimiles, vt diximus ſupra ex ſententia Decij in cons. 555. nu. 11. & in cons. 697. nu. 10. & Boſſ. in dicto tit. de remisſione mecedis publicanorum nu. 36. Et ęquitati certè conuenit, quod ſicuti D. Vbaldinus meretur remisſionem mercedis à Camera Apoſtolica, vt eandem & ipſe faciat D. Valeriano ſubconductori, qui tamquā ſubrogatus eiusdem eſſe debet naturę, & conditionis.

Iacobus

Iacobus Menochius iuriſconſul. Papienſis Regius Ducaliſq; Senator Mediolanenſis ac ſacræ Regiæ Maieſtatis Catholicæ redituũ extraordinariorum præſes interrogatus reſpondi, & pro amore ſubſcripſi ad ſummi Dei laudem.

L A V S D E O.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE ROMA